

TROLLE I FIDELE

Mianem Skandynawii określa się kraje położone na północy Europy: Szwecję, Norwegię, Danię. Co je ze sobą łączy?

Podobieństw historycznych, językowych, kulturowych można wskazać wiele. W muzyce tradycyjnej i folkowej odnajdziemy wspólne dla wszystkich narodów skandynawskich instrumenty, m.in. cymbały (o wielu strunach) i fidele (podobne do skrzypiec). Popularnością cieszą się te same tańce i gatunki muzyczne, na przykład śpiewane ballady.

Muzyka ludowa była inspiracją dla najważniejszych kompozytorów krajów skandynawskich. Carl Nielsen wychował się w otoczeniu tradycyjnych dźwięków duńskiej wsi, a ślady tych dźwięków można odnaleźć w komponowanych przez Nielsena pieśniach. Edvard Grieg, dążąc do stworzenia norweskiego stylu narodowego, czerpał między innymi z muzyki rejonu Hardanger oraz wykorzystywał staronorweskie legendy (w tym także opowieści o trollach). Szwed Hugo Alfvén wplatał w swoje utwory motywy ojczystych tańców ludowych i stworzył muzykę artystyczną na folklor. Fascynacja muzyką tradycyjną trwa do dziś, czego dowodem jest duża liczba festiwali poświęconych tej tematyce, odbywających się w północnej Europie. My będziemy mieli okazję poznać muzykę skandynawską w marcu, podczas czwartej odsłony projektu „Po prostu... Filharmonia!” ■

GABRIELA DZIĘGIEL

FILHARMONIA
NARODOWA

NR 5 (1/2015)

AFISZ

MŁODEGO MELOMANA

13 lutego 2015

WYDAWCA Filharmonia Narodowa

FILHARMONIA
NARODOWA

PO PROSTU...
FILHARMONIA!

Zainteresowanie folkiem nieustannie rośnie. Ludzie zaczęli go doceniać i z przyjemnością odkrywają muzykę pochodzącą z różnych zakątków świata. To próba powrotu do korzeni i określenia własnej tożsamości. Folk pokochało wielu muzyków. Oto, co mówi o nim Ale Carr, członek skandynawskiego zespołu Dreamer's Circus: „Folk to rodzaj muzyki, gdzie czujemy się na tyle swobodnie, by być sobą i gdzie nie jesteśmy ograniczeni do grania określonych nut w określonym porządku”.

DREAMER'S CIRCUS FOT. CAROLINE BITTENCOURT



BYĆ SOBĄ – O FOLKU I NIE TYLKO

Dreamer's Circus wystąpi w Filharmonii w marcu, w ramach cyklu „Po prostu... Filharmonia!”. Warto przedstawić pokrótce historię zespołu: w 2009 roku, podczas festiwalu folkowego Nørrebro Spillemandsstævne w Kopenhadze Ale Carr i Rune Tonsgaard Sørensen improwizowali na scenie, a obok stał samotny fortepian. W pewnej chwili wszedł Nikolaj Busk, zasiadł przy klawiaturze i już do końca koncertu muzykowali razem. Oficjalny początek zespołu miał miejsce pół roku później, podczas koncertu dyplomowego Rune. Towarzyszyli mu Ale i Nikolaj, a ich folkowe wykonanie kadencji do V Koncertu skrzypcowego Wolfganga Amadeusa Mozarta zachwyliło zebraną widownię. Był to pierwszy krok ku światowej przygodzie artystycznej. W 2013 roku zespół zdobył Duńską Nagrodę Muzyczną w kategoriach „Talent Roku” i „Album Roku”, zaś sam Ale zdobył tytuł „Artysta Roku”. Z kolei Rune otrzymał Nagrodę dla Wschodzących Gwiazd przyznaną przez Duńską Parę Książęcą.

Podczas marcowego projektu „Po prostu... Filharmonia!” wystąpi także The Danish String Quartet, który wykona kwartety smyczkowe Carla Nielsena. Duński kompozytor był od dziecka zafascynowany muzyką ludową i temu między innymi zawdzięczał oryginalność swych późniejszych kompozycji. Z kolei grający

w kwartecie młodzi instrumentalisci sięgają chętnie po folkowe inspiracje, czego dowodem są wspólne koncerty z Dreamer's Circus. Należy tu wspomnieć, że postacią łączącą oba zespoły jest skrzypek Rune Tonsgaard Sørensen, któremu zadaliśmy trzy pytania:

♦ **Czy łatwo jest pogodzić występowanie w dwóch zespołach?**

Moi przyjaciele i koledzy sprawiają, że jestem kim jestem. Inspirują mnie i stawiają przede mną wyzwania, tak jak ja inspiruję ich. Kiedy możesz grać ze świetnymi muzykami i dobrymi przyjaciółmi, granie w różnych zespołach to nie problem, lecz błogosławieństwo!

♦ **Czy często zdarza się, że The Danish String Quartet i Dreamer's Circus występują na jednej scenie?**

W 2015 roku mamy zaplanowanych około dziesięciu wspólnych koncertów. Próby i występy, które odbywamy razem to świetny czas – każde takie wydarzenie daje nam więcej muzycznych pomysłów, więcej brzmień i... więcej możliwości.

♦ **Jak rozpoczęła się Twoja przygoda z muzyką folkową?**

Muzyce folkowej dosłownie zawdzięczaam życie, ponieważ moi rodzice spotkali się na parkiecie ludowej zabawy tanecznej na początku lat 80. Gdy miałem 3 lata dostałem swój pierwszy instrument i od tego czasu muzyka folkowa jest ze mną stale. ■

WYNOTOWAŁA: ALEKSANDRA PARAFJAŃCZUK

TRZECH KOMPOZYTORÓW I CZTERY INSTRUMENTY

Wielbicieli muzyki Josepha Haydna, Wolfganga Amadeusa Mozarta i Franza Schuberta czeka wkrótce niemała atrakcja. Już 17 lutego 2015 roku w Sali Kameralnej Filharmonii Narodowej zabrzmia kwartety smyczkowe tych trzech związanych z Wiedniem kompozytorów. Wykona je Chiaroscuro Quartet, zespół, który będzie gościł w Polsce po raz pierwszy. Kwartet Chiaroscuro, skupiający młodych muzyków z różnych krajów Europy, powstał w 2005 roku. W chwili obecnej, po 10 latach nieprzerwanej aktywności artystycznej, cieszy się dużą sympatią i szacunkiem zarówno publiczności, jak i krytyków.

W programie, który będzie prezentowany w Filharmonii, dzieła dwóch klasyków wiedeńskich znajdują się obok kwartetu wczesnoromantycznego. Życie każdego z kompozytorów potoczyło się inaczej, co miało też wpływ na charakter ich twórczości. Pierwszy z klasyków – Joseph Haydn – żył długo, był nadwornym kompozytorem na dworze w Eisenstadt i twórcą ogromnej liczby symfonii (źródła podają, że napisał ich 106). Jego muzykę ceniono za lekkość i humor. Drugi – Wolfgang Amadeus Mozart, „cudowne dziecko”, geniusz muzyczny, miał krótkie, ale pełne wydarzeń życie. Pisał utwory wokally-instrumentalne i instrumentalne, w tym opery, symfonie i muzykę kameralną. Trzeci kompozytor – Franz Schubert, przedstawiciel pierwszego pokolenia romantyków, zmarł w wieku 31 lat, zasłynął przede wszystkim jako autor kilkuset pieśni (prawie wszystkie powstały w ostatniej dekadzie jego życia). Każdy z wymienionych kompozytorów osiągnął mistrzostwo na polu muzyki kameralnej. Ich postacie podczas lutowego wieczoru połączą jedno – kwartet smyczkowy. Termin „kwartet” pochodzi od słowa quarto (wł. = czwarty) i oznacza zespół muzyczny złożony z 4 wykonawców oraz utwór przeznaczony na taki zespół. Istnieje wiele rodzajów kwartetu; kwartet smyczkowy jest złożony z dwójga skrzypiec, altówki i wiolonczeli.

Na przełomie XVIII i XIX w. kwartety i inne kompozycje z gatunku muzyki kameralnej wykonywano w domach klasy średniej. Była to praktyka niemalże codzienna, która sprawiała przyjemność i dodawała gospodarzom splendoru. Dla publiczności naszych czasów koncert kwartetu Chiaroscuro będzie wyjątkową okazją, aby poczuć atmosferę minionych wieków i zachwycić się muzyką powstałą w tamtych czasach. ■

PIOTR BURAKIEWICZ

„Po prostu... Filharmonia!”

Projekt 3: 4 x 4

- 17 lutego, g. 18.00 *Po prostu kwartet* – Chiaroscuro Quartet
- 18 lutego, g. 18.00 *Trochę inny kwartet* – Hathor Consort
- 18 lutego, g. 19.30 *Zupełnie inny kwartet* – VivaBiancaLuna Biffi z zespołem
- 19 lutego, g. 18.00 *Dziwny kwartet czyli 4 = 3* – Nevermind

Projekt 4: *Północna wyobraźnia. Północna wrażliwość. Północne spotkania. Skandynawska muzyka artystyczna i tradycyjna*

- 9 marca, g. 18.00 *Skandynawia i europejska kultura muzyczna* – The Danish String Quartet
- 9 marca, g. 19.30 *Dawna tradycja, nowe pomysły* – Dreamer's Circus
- 11 marca, g. 18.00 *Folk spotyka kameralistykę* – The Danish String Quartet i Dreamer's Circus
- 12 marca, g. 18.00 *Folk spotyka symfonię* – Dreamer's Circus i POSI, Rafał Janiak
- **Otwarte próby generalne Orkiestry FN:**
13 lutego, 6 marca, 24 kwietnia



AFISZ – Biuletyn Działu Edukacji Filharmonii Narodowej | Redaktorzy – wolontariusze, którzy użyczyli tekstów do AFISZA nr 05: Klara Badyłowska, Piotr Burakiewicz, Gabriela Dzięgiel, Kaja Kondratiuk, Aleksandra Parafjańczuk, Aleksandra Stegienko | Koordynator Wolontariatu FN: Michał Niemczyk | Redaktor prowadząca: Malina Sarnowska | Koordynator projektu: Aneta Nowak – Kierownik Działu Edukacji FN | Projekt graficzny: Marek Zalejski / Studio Q | Skład: COMPTX | Druk: OMIKRON Sp. z o.o.